

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (50)

**СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК
(ЗБІРНИК КОНФЕРЕНЦІЙ)**

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 20 листопада 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(50) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 266с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

РУДА ТЕТЯНА, АТЕСТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД: МАРШРУТНИЙ ЛИСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА.....	7
---	----------

ФІЛОЛОГІЧНІ ГОРИЗОНТИ: НАУКОВИЙ, ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ, ФІЛОСОФСЬКИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ, ІНКЛЮЗИВНИЙ, НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ВЕКТОРИ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МЕДВЕДЄВА ЛІЛІЯ, ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	11
ГРИМАШЕВИЧ ГАЛИНА, УТОЧНЮВАЛЬНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДНИК СИНТАКСИЧНОГО ПРОСТОРУ ПРОЗОВИХ ТЕКСТІВ ЗБІРКИ СЕРГІЯ ЖАДАНА «АРАБЕСКИ»	17
КОСТЬ МАР'ЯНА, ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНЦІВ.....	19
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА, ГОНТАР НАТАЛІЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ОНЛАЙН-СЕРВІСУ КАНОТ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ, ПОВТОРЕННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	26
ДІБРОВА ОЛЬГА, ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	30
СТРЕМБІЦЬКА ЛАРИСА, КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	33
ФЕДОРЦОВА ОЛЕНА, МЕТОД КРЕАТИВНОЇ СТРУКТУРОВАНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	36
ЦЕПКАЛО ТЕТЯНА, ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ПІДЛІТКОВІЙ ПЕРІОДИЦІ	39
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, ВИШНЕВСЬКА ЮЛІАНА, ФУРМАНЮК НАТАЛІЯ, КРИВОШЕЄВА ЛІЛІЯ, НАЗАРОВА АНЖЕЛІКА, ТВОРЧІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК СПІВТВОРЧІСТЬ: СОЦІОЛІНГВАЛЬНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ.....	46
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, РЕФЛЕКСИВНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	54
БАРЩЕВСЬКА ІННА, РОЛЬ КАЗКОТЕРАПІЇ В ОСМИСЛЕННІ ВАЖЛИВИХ ЖИТТЄВИХ ЯВИЩ, ЗАСВОЄННІ ЦІННОСТЕЙ І МОРАЛЬНИХ НОРМ	59
БЕВЗА ДІАНА, РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ГОЛОСУ У ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ПРОЗИ.....	61
ВІННИЦЬКА АННА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	65
ГАЛЬЯНОВА ОЛЕНА, ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	69
ІЩУК ВІКТОРІЯ, ШЕВЧУК АННА, ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	74
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ Е.М. ХЕМІНГУЕЯ: РАННІЙ ЕТАП.....	79

ПЛАХОТНЮК ВІКТОРІЯ, ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	85
ПОГОРЄЛОВА АЛІНА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХНІ УКРАЇНСЬКІ ЕКВІВАЛЕНТИ.....	90
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СКРИПНИК НАДІЯ, КЛОЧКО ТЕТЯНА, РОСЛА ІРИНА, ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	94
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР, ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ.....	98
ЗРАЛКО АННА, СУЧАСНІ МОВНІ ТРЕНДИ В РЕКЛАМІ ТА МАРКЕТИНГУ.....	101

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ У ЗБЕРЕЖЕННІ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ШАПОВАЛОВ ВОЛОДИМИР, РОЛЬ ЗНАННЯ ІСТОРІЇ В СТАНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ.....	106
КОЗІГОРА МАРІЯ, ОСВІТА ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ.....	110
МАРЧУК СЕРГІЙ, ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ЗА КНЯЗЮВАННЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО.....	113
ДЖУРАК СЕРГІЙ, ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	116
МАКУШЕНКО СВІТЛАНА, КЛЮЧ ДО УСПІХУ: ЧОМУ ОСВІТА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАЙВИЩОЮ ЦІННІСТЮ.....	120
СМУШКО ВЛАДИСЛАВ, ТРАДИЦІЇ КОЗАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	123
МАРТИНЮК ЛЕСЯ, МАРТИНЮК ВАДИМ, ОСВІТА ЯК КАТАЛІЗАТОР САМОІДЕНТИЧНОСТІ.....	129
СМАКОТА ЛАРИСА, ПАНАСЕНКО ТЕТЯНА, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	129
ТОКАР ЛЮБОВ, РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МЕДІАОСВІТИ.....	135
КРЕВСЬКА ХРИСТИНА, ІНКЛЮЗИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ” У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	140
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, ФЕЩЕНКО ЮЛІЯ, ПУБЛІЧНІ ПОДІЇ ЯК ОСВІТНІЙ РИТУАЛ: ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ СВЯТКУВАННЯ.....	142
КУРИЖКА ВІКТОРІЯ, ТАРАСЮК ОЛЬГА, РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	144
СИНЄГУБ ЯРОСЛАВА, ДЖУГОСТРАНСЬКА ІРИНА, ОСВІТА І НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ: МІСІЯ В УТВЕРДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	147
ЧЕМЕРИС ІРИНА, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ОСВІТА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	149
ЗАГОРУЙКО НАТАЛІЯ, ЛЕБЕДИНЦЕВА ОЛЕКСАНДРА, ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ.....	153

ЗАЙЧЕНКО ІВАН, ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОСВІТИ В САМОСТІЙНІЙ УКРАЇНІ	157
ЯРОВА АНАСТАСІЯ, ВПЛИВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	161
КАЗАК ОЛЕКСАНДР, ОСВІТА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	164
КОБУК ОКСАНА, СМОКОВИЧ ТЕТЯНА, ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОБОТИ З МУЗИЧНО ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ	166
КУЗЬМИНСЬКА ДІНА, ТВОРЧИЙ ВИМІР ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА УМОВА РОЗВИТКУ ТА ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ОГЛЯД ІДЕЙ КЕНА РОБІНСОНА.....	168
ОЖГО ДАРИНА, БУГАЙЧУК АНАСТАСІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	171
ПЕТРУК АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	174
СУПРУН ЯНА, НАУМИЧ ВАЛЕРІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	176
САВЧУК ОКСАНА, ОСТАПУК ВІКТОРІЯ, ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ГРУПОВІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	178
СТАНКЕВИЧ ІННА, НАВЧАННЯ ЯК ДІАЛОГ: РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЧУЖОЇ ДУМКИ	180
ЛЯШУК ДАРИНА, СУПРУНОВА АННА, ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	184
КНЯЖУК ГАЛИНА, СВІТ ГРИ – СВІТ ЕМОЦІЙ: РОЛЬ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО НАСТРОЮ ДИТИНИ.....	186
ЛЮБОВ КИРЧ, ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	191
ШЕВЧУК ОЛЕКСАНДРА, ГЕДЗ ДАР'Я, ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	195
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ, ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ БІОХІМІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ....	199
ГОЛЯ ГАЛИНА, ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	204
СВЯТЕНКО БОГДАНА, РІЗНІ ПОГЛЯДИ НА КОНЦЕПЦІЮ СЛОВА “WAR”	207
ПРИСЯЖНЮК ОЛЬГА, МОВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ.....	211
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, ПОЧАТКОВА ОСВІТА ПІД РУМУНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ В ОДНОМУ ПОДІЛЬСЬКОМУ СЕЛІ (1941-1944).....	215
КУШКО ІГОР, ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК СКЛADOVA НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	219
БУГА ОКСАНА, СУЧАСНИЙ СТАН ТА РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	222

ОСАДЧУК АЛЛА, УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ШТРАФУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СТОРОНИ ПИТАННЯ.....	228
МАРІЯ – ВІКТОРІЯ ВІКТОРУК МАДЯРА, ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЯХ.....	230
ГАЛАЙДА СТАНІСЛАВ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	233

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА

ІВАНОВА НАДІЯ, «ДІТЛАХИ В САДОЧКУ ГРАЛИ – СВЯТО РАДО ЗУСТРІЧАЛИ»	236
НАГОРНЮК ВАЛЕНТИНА, МАЗУР АЛЬБІНА, РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ.....	240
МАШТАЛЯР ЙОСИП, ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	244
МЕЛЬНИК ЄВГЕН, ФУТЗАЛ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ	246
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, РОЛЬ ВИКЛАДАЧА З ДОДАТКОВОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИКИ.....	250
СЛОБОДЯНЮК ОЛЕНА, КОМПЛЕКС ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ.....	255
ТЕРЕПА АЛЛА, МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ОДНА З ПРОВІДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	262

ВИМОГИ

до підготовки науково-методичних статей

7. Осадець, С. М., Головащук, Ю. В. (2018). Роль фізичної культури у формуванні ціннісного ставлення до здоров'я в учнівської молоді. *Фізична культура, спорт та здоров'я людини*, № 2, 70-76.

8. Сороколіт, Н. І., Амелічкіна, С. В. (2018). Рухова активність школярів як фактор формування психоемоційного благополуччя. *Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту школярів і студентів*, № 2, 54-61.

9. Шеремет, І. О. (2019). Фізична культура як провідний чинник формування здорового способу життя учнів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*, № 2, 112-118.

10. Яворська, Т. Є., Бродецька, Н. І. (2014). Рухова активність школярів як показник формування здорового способу життя. *Вісник Житомирського державного університету імені І. Франка. Серія: Педагогічні науки*, № 3, 62-67.

*Стаття надійшла до редакції
10 листопада 2025 р*

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА З ДОДАТКОВОГО МУЗИНСТРУМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИКИ

УДК 780.647.2:378.011.3-52]:378.011.3-51-042.3

МЕЛЬНИК СВІТЛАНА,

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Комунального закладу вищої освіти

«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Анотація. У статті розглянуто взаємозв'язок навчання і виховання у процесі професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в класі додаткового музичного інструмента (баян, акордеон). Акцентовано увагу на виховній ролі педагога-музиканта, який не лише формує виконавські навички здобувача освіти, але й впливає на його моральні якості, світогляд, ставлення до мистецтва і навчальної діяльності загалом. Розкрито значення мотивації та індивідуального підходу до студентів різного рівня музичної підготовки, визначено чинники, що сприяють формуванню інтересу до гри на баяні (акордеоні). Висвітлено важливість добору навчального репертуару, систематичної самостійної роботи здобувача та ролі педагога у розвитку його музичного мислення, технічних навичок і любові до мистецтва. Підкреслено необхідність творчого застосування методики початкового навчання гри на інструменті у вищій школі.

Ключові слова: додатковий музичний інструмент, творча ініціатива, музична педагогіка, інструментальна підготовка, виконавська майстерність, педагогічний вплив, музичне виховання.

Постановка проблеми.

Сучасна система мистецької освіти вимагає від педагога-музиканта не лише високого рівня професійної майстерності, але й здатності гармонійно поєднувати навчальну, виховну та мотиваційну складові освітнього процесу. У контексті підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва

особливої актуальності набуває проблема формування у здобувачів освіти стійкого інтересу до гри на додатковому музичному інструменті, зокрема баяні чи акордеоні. Незважаючи на наявність окремих методичних напрацювань, питання педагогічного впливу, мотивації та індивідуалізації навчання у цьому напрямі

залишаються недостатньо висвітленими у сучасній музично-педагогічній науці. Виникає потреба осмислення ролі педагога як духовного наставника, який через творчу діяльність, професійний приклад і методичну майстерність сприяє розвитку музичного мислення, виконавської культури та вихованню любові до мистецтва у студентів.

Метою статті є обґрунтування педагогічних засад виховання і навчання здобувачів освіти у процесі опанування додаткового музичного інструмента (баяна, акордеона), визначення ролі педагога у формуванні професійної мотивації, виконавських навичок і духовно-моральних якостей майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Аналіз досліджень і публікацій.

Класичні методичні розробки й посібники з початкового навчання гри на баяні (наведені у працях кінця XX — початку XXI ст.) надають детальну послідовність технічних вправ, принципи постановки рук, побудови індивідуального плану занять і логіки прогресії матеріалу. Ці праці підкреслюють нерозривний зв'язок навчання і виховання як основу методики. Значна кількість наукових праць відомих педагогів-музикантів як В. Бесфамільнов, П. Говорушко, Л. Горенко, О. Денисов, В. Зав'ялов, А. Полетаєв, О. Сурков та інших. Суттєвим внеском у розвиток теоретичної бази сучасної української школи баянного виконавства стали наукові праці М. Давидова, Ю. Бая, Г. Шахова, В. Шарова, В. Самітова, А. Черноіваненко, Д. Кужелева, Є. Іванова, В. Чабанова та інших.

Низка програм і навчально-методичних посібників для закладів мистецької освіти розглядають особливості роботи з дорослими студентами, наголошуючи, що студентська аудиторія має вищий рівень музично-теоретичної підготовки й інший мотиваційно-психологічний профіль, ніж діти. Отже, традиційні методики для дітей

потребують адаптації: частина педагогічних прийомів залишається релевантною, інші — потребують корекції для врахування рефлексивності та критичності студентів.

Сучасні публікації підкреслюють значення різноманітного репертуару (народні обробки, перекладення класичних творів, сучасні твори) як ключового засобу виховання музичного смаку і професійної гнучкості баяніста. Окремі дослідження також висвітлюють важливість розвитку імпровізаційних навичок як складової сучасної методики, яка стимулює творчу ініціативу та допомагає гнучко адаптуватися до різного репертуару.

Хоч у методичній літературі є значна база з питань техніки, репертуару й організації індивідуальних занять, сучасні огляди вказують на декілька прогалин: недостатня кількість емпіричних досліджень з оцінки ефективності конкретних мотиваційних та педагогічних прийомів для студентської аудиторії; нестача систематичних порівнянь адаптованих дитячих методик і спеціалізованих підходів для дорослих здобувачів; обмежена кількість досліджень щодо впливу інноваційних форм (імпровізація, міждисциплінарні проекти, колаборації) на довгострокову мотивацію і творчий розвиток. Це відкриває простір для подальших експериментальних досліджень проблеми формування інструментально-виконавської компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва й на сьогодні залишаються актуальними.

Постановка завдання.

Завданнями дослідження є розкрити взаємозв'язок виховання і навчання у професійній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва; проаналізувати виховну функцію педагога-музиканта у формуванні особистісних і професійних якостей студента; визначити основні методи і прийоми розвитку мотивації до навчання гри на додатковому інструменті; дослідити роль

репертуару як засобу виховання музичного смаку та виконавської культури здобувачів освіти; обґрунтувати значення індивідуального підходу і систематичної самостійної роботи в процесі навчання гри на баяні.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Виховання і навчання складають єдине ціле в загальному, педагогічному процесі. У справі спеціальної освіти здобувача освіти основна мета педагога – розвинути у здобувача любов до музики і музичне мислення, навчити розуміти художній твір і емоційно відгукуватися на його звучання, забезпечити досконале володіння інструментом і всебічне зростання виконавських навичок студента.

Педагог за фахом повністю відповідає за ідейне зростання своїх вихованців. Велику помилку допускають ті педагоги-музиканти, які обмежують свої обов'язки лише навчанням студентів гри на інструменті.

Як і викладач основного інструменту гри на баяні, так і з додаткового музінструменту викладач повинен всіляко впливати на здобувача, домагатися підвищення його успішності з усіх предметів. Поганий той педагог, який буде нехтувати загальною успішністю своїх студентів заради успіху занять по баяну. Виховну роль відіграють також знання, які педагог передає студенту в процесі викладання гри на додатковому інструменті (баян, акордеон), прищеплення виконавських навичок.

На початковому етапі занять педагогу, в першу чергу, необхідно в лекції-бесіді пояснити здобувачам значимість і перспективи подальшого використання баяна (акордеона) в практичній діяльності майбутнім вчителем музичного мистецтва. У такому випадку варто скористатися словесним методом. Такий метод дає змогу за короткий термін передати значний об'єм інформації, порушити проблемні питання,

визначити шляхи її розв'язання, зробити висновки тощо. У бесіді-лекції викладач переконливо та аргументовано роз'яснює студентів важливість систематичних занять в класі баяна, важливість самостійної роботи з інструментом, наводить низку цікавих прикладів його практичного використання. Як правило, після позитивних мотиваційних настанов у студента виникає певний інтерес до цього інструмента. Інколи здобувач так захоплюється вивченням додаткового інструмента, що надалі у процесі навчання він посідає чи не основне місце. Головною причиною такої феномену є те, що в ранньому віці дитина, прислухаючись до наполегливої поради батьків, не завжди виважено вибирає для себе музичний інструмент. Звісно, цей чинник надалі у розвитку технічних та музичних здібностей дитини відіграє, як правило, негативну роль. Саме з цієї причини студент уже в більш свідомому віці, опановуючи баян в класі додаткового музичного інструмента, може проявити неабиякий інтерес до його опанування.

Один із дослідників цієї проблеми – Ю. Пономарьов [4] наголошує, що тут можна виділити два чинники: вік здобувача освіти та загальний рівень його музично-теоретичної підготовки, що включає в себе загальномузичну підготовку і рівень підготовки студента з основного музичного інструменту. Обидва ці компоненти, у порівнянні з дітьми-початківцями, мають як свої переваги, так і свої недоліки. Наприклад, перевагою можна вважати те, що загальний музичний розвиток студентів значно вищий від дитячого, а тому в цьому віці на заняттях з додаткового музичного інструмента немає потреби набувати початкові знання з таких дисциплін, як сольфеджіо, теорія та історія музики. На нашу думку, ця обставина з одного боку полегшує початкові кроки під час навчання гри на музичному інструменті, а з іншого –

здатна створити певний психологічний бар'єр для серйозного ставлення до баяна. На жаль, ці питання музичної педагогіки на сьогодні ще не отримали свого належного висвітлення.

Як бачимо, важливе значення для нашого дослідження набувають аспекти вікової педагогіки і вікової психології. Особливо актуальними ці питання є на початковому періоді навчання. Аналіз першоджерел з музичної педагогіки дає підставу стверджувати, що на сьогодні абсолютна більшість методичної літератури з початкового навчання гри на баяні, розглядає лише питання роботи з учнями дитячого віку, де поєднуються вивчення прийомів гри із розвитком музичних і творчих здібностей дитини. Звісно такий досвід у використанні вищими мистецькими навчальними закладами, на нашу думку, відкидати не варто. Адже той педагог, який творчо мислить і досконало володіє методикою початкового навчання дітей, завжди зможе адаптувати її для роботи із студентами-початківцями. У цьому випадку, слушні методичні поради він зберігає незмінними, в інші вносить певні корективи, а від деяких виникає потреба відмовитися.

Розуміння особистісних якостей кожного студента, вміння якомога точніше визначати його музичні здібності, а потім обирати відповідний спосіб їх розвитку, є одним з важливих професійних обов'язків педагога. У цьому напрямку практичної підготовки студента-початківця вирішального значення набуває індивідуальний творчий підхід педагога до вибору методів навчання і музичного розвитку кожного студента з урахуванням рівня його довузівської музично-теоретичної підготовки (дитяча музична школа, педагогічний коледж, коледж культури і мистецтв, музичне училище) та його рівень знань з питань теорії інструментального виконавства.

Щоб сформувати у здобувача позитивне ставлення до гри на баяні як додаткового музичного інструмента, педагог опирається на його інтелектуальний потенціал. Адже, якщо в процесі опанування музичного інструмента діти в музичній школі, як правило, майже завжди підкорюються вимогам педагога, то студенти мають схильність їх обмірковувати, чинити опір деяким зауваженням і непереконливим рекомендаціям, оскільки в них значно краще розвинене музичне мислення і вони більше підготовлені до свідомого та осмисленого навчання. Маючи вже певний життєвий досвід, студент хоче почути аргументовані вказівки чи зауваження викладача. Для того, щоб навчальна діяльність студентів в класі додаткового інструмента (баян, акордеон) була успішною, педагог має розвивати позитивну мотивацію навчання, формувати мотиви навчання, викликаючи в них не лише інтерес, але й бажання вчитися. Успіх навчальної діяльності залежить саме від того як вміло педагог формує позитивну мотивацію навчання. Зокрема він:

- вивчає мотиваційну сферу кожного здобувача;
- враховує інтереси і нахили студента;
- формує нові мотиви, що підвищують інтерес до навчальної діяльності;
- надає студентові шанс проявити себе;
- підтримує успіх здобувача.

Основним засобом виховання є репертуар. Любов до вітчизняної музики педагог може прищепити здобувачам, якщо буде виховувати їх музичний смак на народній і класичній музиці, а також на кращих творах українських та зарубіжних композиторів.

У процесі роботи над музичним твором слід ознайомити здобувача з основними особливостями творчості даного композитора, з характерними рисами його стилю. Дуже корисно провести бесіду про творчий шлях композитора. Здобувач повинен розуміти думки і почуття, якими

керувався автор, створюючи твір. Добре було б розповісти і про видатних виконавців твору. Маючи ці відомості, студент зможе глибше розкрити зміст твору засобами, доступними його інструменту – баяну.

Але, і при самому сумлінному ставленні до своєї справи з боку педагога, здобувач освіти не досягне, все ж, необхідних результатів, якщо не буде працювати сам – наполегливо, завзято, вдумливо і зосереджено. Тому одне з головних завдань педагога – прищепити студенту любов до праці, наполегливість і волю.

Любов здобувача до музики можна розвивати різними шляхами. Одним з них є виконання художніх творів самим педагогом, як у класі, так і на концертах.

Важливим принципом навчання є систематичне керівництво процесом навчання студента на основі продуманого індивідуального плану. Педагогу необхідно пам'ятати, що складання індивідуального плану дуже відповідальний етап педагогічної роботи. Вдалий підбір репертуару сприяє швидким успіхам студента, і навпаки, помилки при складанні можуть викликати вкрай небажані наслідки.

Щоб виховати кваліфікованого спеціаліста, слід проходити з студентом твори різноманітних жанрів і стилів. Значну частину навчального репертуару повинні складати обробки народних пісень і танців, бо баян народний інструмент і від баяніста, перш за все, потрібно виконання народної музики. Поряд з цим, в педагогічний репертуар необхідно включати перекладання класиків. Педагогу необхідно і самому робити такі перекладання і навчити цього своїх вихованців.

Перекладання для баяна творів, написаних для інших інструментів, покладає на педагога велику відповідальність за правильне використання можливостей свого інструменту, його фарб і специфічних особливостей звучання. Дуже важливо

навчити баяніста розкривати зміст твору способами і засобами, притаманними баяну, а не наслідувати сліпо інструменту, для якого написано в оригіналі даний твір.

Підвищуючи загальний музичний рівень студента, необхідно в той же час розвивати його природні технічні можливості, щоб він міг виконувати будь-який репертуар. Запорука успіху в цьому – правильна і систематична робота на інструменті. Студент має усвідомити, що краще грати менше, але щодня, ніж більше, але нерегулярно.

Дуже важливо при цьому, щоб здобувач не тільки умів працювати на інструменті, а й полюбив сам процес роботи, а це можливо лише за умови глибокого розуміння ним своїх завдань як майбутнього музиканта-виконавця.

Треба також навчити студента знаходити помилки і недоліки процесу самостійної роботи і бачити його труднощі, виховати в ньому наполегливість і прагнення до подолання цих труднощів. Особливо важливо виховувати ці якості у тих, хто вважає, що їм все легко дається, а значить, для них не обов'язково багато працювати. Навіть самому обдарованому здобувачу для розвитку її здібностей необхідна кропітка праця. Кожен здобувач освіти завжди повинен пам'ятати, що робота над твором не закінчується з подоланням перших труднощів, що за ними йдуть ще більш складні виконавчі завдання.

Отже, не дивлячись на важливість самостійної роботи здобувачів освіти, безперечно незамінною залишається роль педагога в класі додаткового музичного інструмента (баян, акордеон). Особистість педагога є важливим чинником у формуванні інтересу у здобувачів до гри на баяні, акордеоні. Професійне володіння інструментом, неординарний творчий підхід до занять, новітня методика викладання тощо становлять значний вплив на

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА

ефективність інструментальної професійної підготовки здобувачів освіти.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

У результаті проведеного аналізу встановлено, що виховання і навчання є взаємопов'язаними складовими єдиного педагогічного процесу у педагогічній освіті. Професійна діяльність викладача музичного інструмента має не лише технічне, але й глибоке виховне значення. Від особистості педагога, його творчого підходу, методичної компетентності та моральних якостей значною мірою залежить формування у здобувачів освіти інтересу до музики,

розвитку їх виконавських здібностей та художнього мислення.

Важливою умовою успішного навчання є створення позитивної мотивації до гри на інструменті, добір якісного репертуару, систематичність занять і стимулювання самостійної роботи студентів.

Отже, педагог у класі додаткового музичного інструмента (баян, акордеон) виступає не лише наставником у сфері виконавства, але й вихователем, який сприяє гармонійному формуванню особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва, розвитку його професійної культури та духовних цінностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Баранецька Ю. М. Виховний потенціал музичного мистецтва як об'єкт науково-педагогічної рефлексії. *Актуальні питання мистецької педагогіки* : зб. наук. праць / гол. ред. І. М. Шоробура. Хмельницький, 2016. С. 4–8.
2. Береза А. В., Нестерович Б. І. Удосконалення виконавської підготовки баяніста в процесі самостійної роботи : Навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2006. 83 с.
3. Береза А. В., Нестерович Б. І. Виконавська підготовка баяніста – майбутнього вчителя музики : Навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2012. 322 с.
4. Давидов М. А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста (акордеоніста) : підручник / М.А. Давидов. Київ : Музична Україна, 2004. 290 с.
5. Пономарьов Ю. Специфіка роботи зі студентами мистецьких факультетів у класі додаткового музичного інструмента. *Збірник наукових праць*. К., 2008. С. 6.
6. Салій В. Робота над художнім образом як передумова формування виконавської майстерності баяніста (акордеоніста). Теоретичні та практичні питання культурології. Мелітополь, 2009. Вип. 16. С. 71–75.
7. Смешко А. Виконавська майстерність баяніста. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2009. 142 с.

*Стаття надійшла до редакції
16 листопада 2025 р*

КОМПЛЕКС ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ

УДК 373.2.015.31:793[796]:159.93]]:37.043.2-056.2|.3

СЛОБОДЯНЮК ОЛЕНА,

практичний психолог

Комунального закладу «Закладу дошкільної освіти № 24

Вінницької міської ради»

ВІСНИК 2025 255 № 3(50)